

OÜ Inseneribüroo STEIGER

Rapla Turvas OÜ
Hagudi turbamaardlas turba passiivse
reservvaru osaliselt kaevandatavaks
ja kasutatavaks tunnistamise seletuskiri
(varu seisuga 30.06.2020)

Töö nr 20/3063

Tallinn 2020

Kinnitan:

Helis Vahtra
juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Seletuskirja koostas:

Annika Vohta
mäeinsener

/allkirjastatud digitaalselt/

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	4
2. MAAVARA KAEVANDAMISVÄÄRSEKS TUNNISTAMISE PÕHJENDUS	5
3. VARU ARVUTUS.....	7
4. KOKKUVÕTE.....	8

GRAAFILISED LISAD

1. Kaevandamisväärseks tunnistatava ploki asendiplaan, M 1 : 10 000 (graafiline lisa 1/1)

DIGITAALSED LISAD

1. Moodustatud ploki ruumikuju.
2. Kasuliku kihi lamami samakõrgusjooned.

1. SISSEJUHATUS

Rapla Turvas OÜ kaevandab Hagudi turbamaardla (registrikaart nr 111) põhjaosas Rabivere turbatootmisalal maavara kaevandamise loa Rapm-011 (kehtivusaeg 03.07.2000 - 03.07.2025) alusel. Seisuga 31.03.2020. a on teostatud kehtiva mäeeraldise piires jääkvaru uuring, mille varu on kinnitatud Maa-ameti 8.07.2020. a korraldusega nr 1-17/20/1462. Jääkvaru uuringu alusel taotletakse kaevandamise loa pikendamist.

Lisaks kehtivale mäeeraldisele on arendaja huvitatud samas piirkonnas uute tootmispindade kasutusele võtmisest. Maavara säästliku kasutamise põhimõtteil on valitud sobilikuks tootmispinnaks maardla ääreala ning kehtiva mäeeraldise külgsuuna passiivse reservvaru ploki 14 põhjaosa kogupindalal 40,35 ha. Passiivne reservvaru eelmainitud pindalal soovitakse käesoleva seletuskirja alusel hinnata aktiivseks reservvaruks.

Maapõueseaduse § 23 kohaselt saab kaevandada maavara, mille varukategooriaks on määratud aktiivne tarbevaru. Küll aga annab maapõueseaduse § 24 võimaluse tunnistada maavara aktiivne reservvaru ilma täiendava geoloogilise uuringuta kaevandatavaks ja kasutatavaks. Selleks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

1. maardla, milles reservvaru paikneb, on lihtsa ja ühtlase ehitusega;
2. reservvaru piirneb vahetult sama maavara tarbevaruga või paikneb tarbevaru lamamis või lasumis;
3. reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise asjakohasust tõendab kaevandamine samas maardlas;
4. reservvaru asub maardla äärealal ning selle kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise eesmärk on maavara säästlik kasutamine.

Kuigi arvel on plokk 14 passiivse reservvaruna, siis otsust põhjust käsitletavat ploki osa passiivseks registris arvel hoida tegelikkuses ei ole.

Käesoleva seletuskirja eesmärk on esitada põhjendused passiivse reservvaru aktiivseks reservvaruks kinnitamiseks ning kaevandamisväärseks tunnistamiseks.

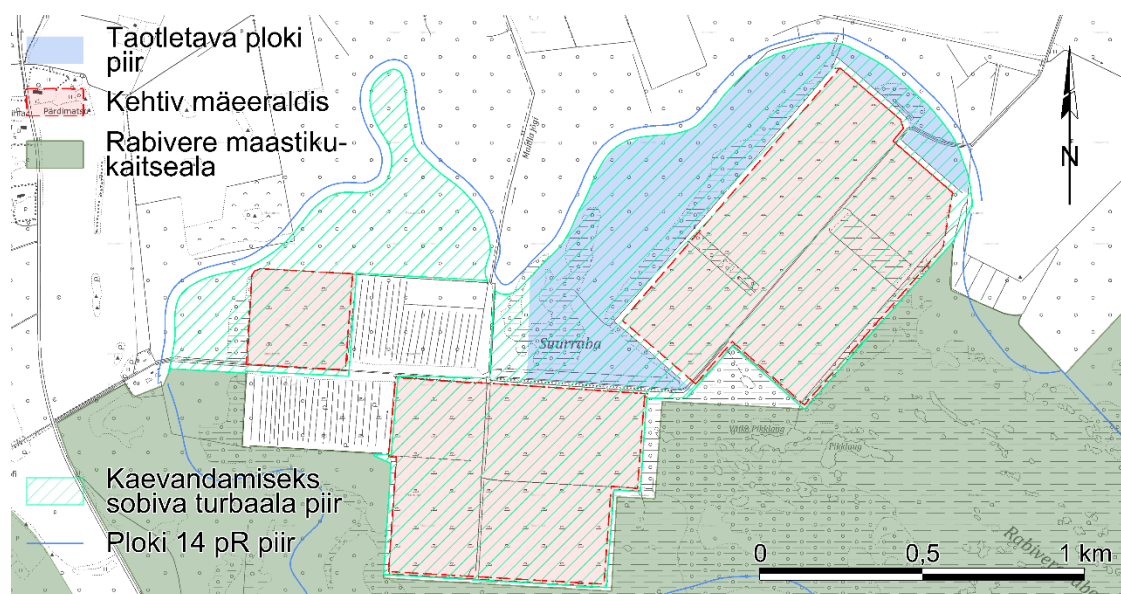
2. MAAVARA KAEVANDAMISVÄÄRSEKS TUNNISTAMISE PÕHJENDUS

Rapla Turvas OÜ-l on soov kaevandamistegevust laiendada uute tootmispindade kasutuselevõtuga. Seoses sellega taotleb Rapla Turvas OÜ kogupindalal 40,35 ha (graafiline lisa 1/1) hästilagunenud turba passiivse tarbevaru (plokk 14 pR) kaevandamisväärseks tunnistamist.

Taotletava ploki ala varu kinnitati 1982. a Eesti NSV Geoloogia Valitsuse Rapla rajooni Hagudi, Viirika ja Õmma turbamaardlate eeluuringu põhjal (Salo, V., EGF 5205) aktiivseks reservvaruks (14.12.1994. a protokoll nr 226). 2002. aasta riikliku maavarade registri registrikaardi digitaalplani koostamise käigus avastati Rabivere raba kaitseala kattuvus aktiivse reservvaruga. Eelmainitud kattuvuse tõttu kinnitati keskkonnaministri 28. jaanuari 2003. a maavarade registrikaardi täiendamise ja osalise muutmise käskkirja nr 47 alusel aktiivne reservvaru passiivseks.

Joonis 2.1 Taotletava ploki asukoha skeem ploki 14 pR suhtes (Aluskaart: Maa-amet, 2020)

Joonis 2.2 Taotletava ploki asukoha skeem kaevandamiseks sobiva turbaala piiri suhtes (Aluskaart: Maa-amet, 2020)

Käesolevat situatsiooni analüüsid ei kattu kogu 14 pR varuplokk pindalaliselt Rabivere maastikukaitsealaga (tunnus KLO1000246). Taotletava ala piires ehk ploki 14 põhjaosas maastikukaitseala ei ole (joonis 2.1). Samuti jääb ploki 14 pR põhjaosa taotletavas osas kaevandamiseks sobivate turbaalade piiresse (joonis 2.2). Eelmainitu tõttu soovitakse käesoleva tööga pindalal 40,35 ha passiivne reservvaru kinnitada aktiivseks reservvaruks, mis oleks eeldus maavaravaru kaevandamisväärseks tunnistamise nõuetele (MaaPS § 24).

Esimene tingimus reservvaru kaevandamisväärseks tunnistamisel on, et maardla, kus reservvaru asub, on lihtsa ja ühtlase ehitusega. Hagudi turbamaardla paikneb Harju lavamaa lõunaosas loode-kagusuunalise mattunud oru kohal, paikneb Põhja-Eesti platool Ülem-Ordoviitsiumi Pirgu lademe (O_{3pr}) avamusalal. Soosetted (bQ4) on esindatud mitmesugust tüüpi ja alltüüpi kuuluva turbalasundiga. Valdavalt levib rabalasadund ja raba- segalasadund, vähesel määral ka siirdesoo- ja madalsooturvast. Hagudi turbamaardla reljeef on valdavalt tasane ning tervikuna ühtlase ehitusega. Registrikardi andmetel on ploki varu hästilagunenud turvas keskmise paksusega 2,1 m. 1982. a uuringu andmete põhjal levib taotletava ploki piires nii vähe- kui ka hästilagunenud turvas keskmise paksusega 2,0 m.

Reservvaru ploki osa, mida soovitakse kaevandamisväärseks tunnistada, külgneb turba aktiivse tarbevaru plokkidega, mis on hõlmatud Rabivere turbatootmisala mäeeraldisega (maavara kaevandamise luba Rapm-011). Passiivse reservvaru plokiga külgneb Hagudi turbamaardla aktiivse tarbevaru plokid 1 aT (vähelagunenud turvas) ja 2 aT (hästilagunenud turvas). Nimetatud asjaoluga on täidetud reservvaru kaevandamisväärseks tunnistamise tingimused nr 2 ja 3.

Reservvaru kaevandamisväärseks tunnistamise tingimus nr 4 kohaselt peab reservvaru asuma maardla äärealal ning selle kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise eesmärk on maavara säästlik kasutamine. Käesoleva taotlusega hõlmatud ploki 14 pR osa asub maardla äärealal ning külgneb kehtiva mäeeraldisese kesk- ja idapoolsete lahustükkidega põhjaost (taotletava ploki paiknemine on näidatud graafilisel lisal 1/1). Kuna taotletav plokk asub maardla äärealal, kattub kaevandamisväärseks sobivate turbaalade nimekirja piiridega ning kõrval asub olemasolev toimiv tootmisala, siis on ala kasutusele võtmine maavara säästliku kasutamise printsiibist lähtudes otstarbekas.

Kaevandamisväärseks hinnatava ploki piires ei esine keskkonnakaitselisi piiranguid, mille tõttu turba kaevandamine peaks olema keelatud, ning ei ole põhjust maavaravaru hinnata passiivseks.

3. VARU ARVUTUS

Passiivse reservvaru ploki 14 pR pindala on 1070,25 ha ning käesoleva tööga taotletava plokk kattub sellega 4% ulatuses. Taotletava ploki ala läbib üks 1982. a Eesti NSV Geoloogia Valitsuse „Rapla rajooni Hagudi, Viirika ja Õmma turbamaardlate eeluuringu“ (Salo, V., EGF 5205) uuringusiht, mille 4 sondeerimispunkti jääb taotletava ploki piiresse. Lähtunud on eelmainitud uuringu uuringupunktide andmetest ning varu arvutuses on lähtunud registrikaardi (nr 111) ploki keskmistest näitajatest.

Registrikaardi järgi on antud ploki arvel hästilagunenud turvas keskmise kihi paksusega 2,1 m. 1982. a andmete põhjal tuleb maavara koguste üleviimisel mahult massile kasutada järgmist koefitsienti: 14 pR – 0,146.

Taotletava turbavaru arvutuste tulemused on toodud tabelis 3.1.

Tabel 3.1 Kaevandamisväärseks tunnistatav varu Hagudi turbamaardlas (varu kogus seisuga 30.06.2020)

Plokk	18 aR (hästilagunenud turvas)
Keskmine paksus, m	2,1
Koefitsient	0,146
Ploki pindala, ha	1070,25
Ploki varu, tuh t	3260
Ümberhinnatava osaploki pindala, ha	40,35
Ümberhinnatava osaploki varu, m ³	847 350
Ümberhinnatava osaploki varu, tuh t	124

4. KOKKUVÕTE

Kaevandatavaks ja kasutatavaks taotletava Hagudi turbamaardla ploki 14 pR osa piires ei esine Rabivere maastikukaitseala (tunnus KLO1000246), mille tõttu palume kinnitada varu selles osas aktiivsena.

Lähtuvalt eelpooltoodust, ning arvestades, et Hagudi turbamaardla on lihtsa ja ühtlase ehitusega ning reservvaru kasutusväärsust kinnitab ka Rapla Turvas OÜ külgneva Rabivere turbatootmisalal kaevandamiskogemus ja tootmispraktika, siis palume hinnata passiivne reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks järgnevas mahus:

- plokk 18 aR pindalal 40,35 ha, hästilagunenud turba varu 124 tuh t.